

Utlåtande 2005:82 RV (Dnr 325-637/2002)

Effekten av bostadsbristen för barn med separerade föräldrar

Motion av Annett Öhman-Karlsson (s) (2002:14)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2002:14) av Annett Öhman-Karlsson (s) anses besvarad
med vad föredragande borgarrådet anfört i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Motionen

Annett Öhman-Karlsson (s) tar i sin motion (2002:14), *bilaga 2*, upp de problem som kan uppstå för de som inte kan ordna en bostad snabbt efter en separation i bostadsbristens Stockholm. Det kan för den ena av parterna förutom problem med var den egna nattvilan ska äga rum, innebära att man inte har någonstans att bo med sina barn.

För att underlätta möjligheterna för barn och föräldrar att fortsätta ett normalt liv och att båda föräldrarna ska kunna bo med rimligt avstånd till skola och dagis föreslås följande.

1. Varje stadsdelsnämnd inrättar ett system för att ta emot ansökningar och göra bedömning om tilldelning av akuta och kortvariga familjebostäder för ensamstående föräldrar efter skilsmässa.
2. Kommunfullmäktige ger bostadsförmedlingen i uppdrag att samarbeta med berörd stadsdelsförvaltning.
3. Systemet byggs upp på samma sätt som den s.k. rekvisitionen – dvs. det sätt som försökslägenheter förmedlas.

4. Boendet är inte permanent utan ska ses som temporär lösning tills annat boende är ordnat.

Alternativt

Stadsdelsnämnderna får extra anslag för att kunna införskaffa bostadsrätter eller egna hem för akuta och kortvariga familjebostäder för ensamma föräldrar.

Remisser

Motionen har remitterats till gatu- och fastighetsnämnden, socialtjänstnämnden, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Stads Bostadsförmedling AB samt stadsdelsnämnderna i Hägersten, Rinkeby och Östermalm.

Gatu- och fastighetsnämnden anser liksom motionären att boendet utgör en viktig grund för att separerade föräldrar ska kunna utöva ett aktivt och närvarande föräldraskap. Ett ökat bostadsbyggande av framförallt hyresrätter är enligt nämnden den långsiktigt bästa lösningen på den problematik som motionären tar upp. Nämnden är tveksam till inrättande av en särskild bostadsbank med en särskild förmedling via stadsdelsförvaltningarna för en speciell och begränsad kategori bostadsbehövande. Bostadsfrågan för denna kategori bör hanteras genom nuvarande reguljära bostadsförmedling. I de fall där särskilda sociala och/eller medicinska skäl föreligger bör frågan kunna lösas via bostadsförmedlingens förtursförmedling.

Socialtjänstnämnden anser att den följd av bostadsbristen som lyfts fram i motionen är en viktig fråga. Barn till separerade föräldrar har rätt till en fungerande kontakt med båda föräldrarna. Förutsättningarna för ett fungerande vardagsliv underlättas oftast om föräldrarna även efter separationen kan bo nära varandra. Möjligheterna att snabbt få en bostad utifrån sina önskemål är dock begränsade med den bostadsbrist som råder i Stockholm. Att förutom bostadsförmedlingen ge stadsdelsnämnderna ansvar för att få fram bostäder till separerade föräldrar kan dessvärre knappast bidra till att lösa problemet.

Stockholms Stadshus AB har skickat motionen på underremiss till AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem. Svenska Bostäder är tveksamt till om denna typ av akuta, kortsiktiga åtgärder skulle fungera. Bolagen lämnar den största delen av sina lediga lägenheter till stadens bostadsförmedling och bostadsbolagen anser att det är en bra ordning att prioritering och förtursbedömningar görs samlat där. Koncernledningen delar bostadsbolagens synpunkter. Det stora problemet för bland annat nyseparerade föräldrar är bostadsbristen i stockholmsområdet. Satsningar på nyproduktion

av bostäder är också ett av de mest prioriterade områdena för staden under de kommande åren.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB anser att det självklart är önskvärt att hjälpa alla hushåll som behöver en ny bostad, men som inte klarar att lösa bostadsfrågan på egen hand. Dessvärre räcker inte antalet lediga lägenheter för att tillmötesgå alla de behov som föreligger. Bostadsbristen i Stockholm slår hårt mot många grupper i samhället. Förmedlingen stödjer inte motionärens förslag till lösning och understryker att de hushåll som på grund av starka sociala/medicinska skäl har svårt att även tillfälligt ordna sin bostadssituation bör söka förtur och därmed inom befintligt regelsystem få sin situation prövad av förmedlingens förtursutskott. Avslutningsvis poängterar förmedlingen att bostadsbristen bara kan lösas genom ett kraftigt tillskott av hyresrätter till bostadsmarknaden och att de obalanser som finns på den nuvarande bostadsmarknaden undanröjs.

Hägerstens stadsdelsnämnd kan inte se hur förslaget att de kommunala bostadsbolagen ska lämna en andel av sina lägenheter med korttidskontrakt till barnfamiljer skulle lösa problemet. Det är för få lägenheter som blir lediga. Nämnden anser det mycket tveksamt att det ingår i stadsdelsnämndens uppdrag att köpa in bostadsrätter eller egna hem för att hyra ut dessa i andra hand.

Rinkeby stadsdelsnämnd anser inte att denna grupp föräldrar ska ha företräde framför andra behövande grupper. Inte heller bör denna grupp generellt vara en angelägenhet för socialtjänsten när det gäller boendet. Nämnden ifrågasätter också principiellt förslaget om att stadsdelsnämnden skulle köpa bostäder för att upplåta i andra hand till behövande.

Östermalms stadsdelsnämnd poängterar att allt individuellt riktat bistånd ska utredas och utformas utifrån en samlad bedömning av den enskildes behovssituation. Barnets bästa i samband med en separation är i första hand beroende av föräldrarnas val av lösning på lång sikt. Nämnden anser att ett generellt ansvar för boendefrågan bör vila på bostadsförmedlingen, liksom ansvaret för att utveckla eventuella förturssystem.

Mina synpunkter

Jag instämmer i motionärens uppfattning att det är angeläget att separerade föräldrar får möjligheten att upprätthålla sitt föräldraskap. Att även efter en separation kunna bo i närheten av varandra så att barnen har nära till dagis, skola och kompisar underlättar vardagen för både barn och föräldrar.

Möjligheten att snabbt få en bostad utifrån sina önskemål är begränsade med den bostadsbrist som råder i Stockholm. Den borgerliga majoritetens ut-

försäljning av lägenheter i det allmännyttiga beståndet av hyreslägenheter har allvarligt försvårat för alla dem som ej har stora ekonomiska resurser eller särskilda kontakter att få tag på en lägenhet.

Jag är dock tveksam till om staden, som motionären föreslår, ska inrätta en särskild bostadsbank med egen förmedling via stadsdelsförvaltningarna för en speciell kategori bostadsbehövande även om de skäl som motionären anför är starka. Bostadsbristen i Stockholm slår hårt mot många grupper. De hushåll som på grund av starka sociala/medicinska skäl har svårt att även tillfälligt ordna sin bostadssituation har möjlighet att söka förtur och därmed inom befintligt regelsystem få sin situation prövad av bostadsförmedlingens förtursutskott. Det vore inte helt lyckat om man parallellt med bostadsförmedlingens förtursverksamhet införde ett system med förturer förmedlade av stadsdelsnämnderna.

Den akuta bostadsproblematik som kan uppstå i samband med att föräldrar separerar bör enligt min mening hanteras med de instrument som staden förfogar över för anskaffning av lägenheter för särskilt utsatta grupper. Bostadsfrågan för denna kategori bör alltså hanteras genom nuvarande reguljära bostadsförmedling. I de fall där särskilda sociala och/eller medicinska skäl föreligger bör bostadssituationen hanteras inom ramen för bostadsförmedlingens förtursförmedling. Vid bedömningar i förtursärenden där barn finns med i bilden ska beslut fattas med barnens bästa för ögonen, i enlighet med FN:s barnkonvention. Dessutom finns möjligheten att via bostadsbolagens internköer byta lägenheter vilket också är en möjlighet för föräldrar som separerar.

Stadens bostadsbrist kan bara lösas genom ett kraftigt tillskott av bostäder till rimliga priser på bostadsmarknaden. Den nuvarande majoriteten har ett tydligt fokus på att 20 000 bostäder skall byggas under åren 2003-2006. De nyproducerade lägenheterna är till hälften hyresrätter och särskild vikt läggs vid att hålla nere boendekostnaderna. Detta kommer förhoppningsvis att bidra till en lösning på de problem som bostadsbristen skapar i vår stad.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att motionen anses besvarad med följande.

Den följd av bostadsbristen som lyfts fram i motionen är en viktig fråga. Boendet utgör en viktig grund för att separerade föräldrar ska kunna utöva ett aktivt och närvarande föräldraskap. Däremot ser vi inte en bostadsbank med särskild förmedling via stadsdelsförvaltningarna för en speciell och begränsad kategori bostadsbehövande, som en lösning på problemet. Bostadsfrågan för denna kategori bör hanteras genom nuvarande reguljära bostadsförmedling. I de fall där särskilda sociala och/eller medicinska skäl föreligger bör frågan kunna lösas via bostadsförmedlingens förtursförmedling.

Ett ökat bostadsbyggande är den långsiktigt bästa lösningen på den problematik som motionären tar upp. Trots vissa tecken på en begynnande högkonjunktur i Stockholmsområdet är bristen på bostäder stor. Inte sedan innan miljonprogrammets dagar har bostadsbristen varit så stor som den är idag. I Stockholm står över 100.000 personer i bostadskö och det finns inga tecken på minskat tryck. Den rödgröna majoriteten har utlovat 20.000 nya bostäder under nuvarande mandatperiod. Vi anser att det är bra med en hög ambition avseende nybyggnationen, men det räcker inte med att lova saker och tro att bostäder ska ramla ner från himlen. För att få fart på bostadsbyggandet måste bostadspolitiken förändras radikalt – både på kommunal och nationell nivå.

Ett stort problem är att de lägenheter som trots allt byggs ofta är dyra och därmed inte kan efterfrågas av majoriteten av de bostadssökande. De höga priserna beror till stor del på höga skatter och bristande konkurrens inom bostadssektorn. För att få till stånd billigare bostäder krävs det minskade skatter på byggande, hög exploateringsgrad, krafttag mot kartellbildningar inom byggbranschen och att de berörda förvaltningarna i staden uppmuntrar utländska byggföretag och byggarbetare att delta i byggprocessen.

Hyresrätten är en boendeform som ska värnas. I dag byggs för få hyresrätter, eftersom det råder osäkerhet om byggherrarna kan räkna hem kalkylen. Det är angeläget att utveckla bruksvärdessystemet så att det blir lönsamt att bygga nya hyresrätter. För att skapa incitament för byggande av hyresrätter måste hyrorna få återspegla utbud och efterfrågan i större utsträckning.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2002:14) av Annett Öhman-Karlsson (s) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anfört i utlåtandet.

Stockholm den 20 april 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Roger Mogert

Kerstin Tillkvist

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Kristina Alven-dal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samu- elsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsbe- redningen.

ÄRENDET

Annett Öhman-Karlsson (s) tar i sin motion (2002:14), *bilaga 2*, upp de problem som kan uppstå för de som inte kan ordna en bostad snabbt efter en separation i bostadsbristens Stockholm. Det kan för den ena av parterna förutom problem med var den egna nattvilan ska äga rum, innebära att man inte har någonstans att bo med sina barn.

För att underlätta möjligheterna för barn och föräldrar att fortsätta ett normalt liv och att båda föräldrarna ska kunna bo med rimligt avstånd till skola och dagis föreslås följande.

1. Varje stadsdelsnämnd inrättar ett system för att ta emot ansökningar och göra bedömning om tilldelning av akuta och kortvariga familjebostäder för ensamstående föräldrar efter skilsmässa.
2. Kommunfullmäktige ger bostadsförmedlingen i uppdrag att samarbeta med berörd stadsdelsförvaltning.
3. Systemet byggs upp på samma sätt som den s.k. rekvisitionen – dvs. det sätt som försökslagheter förmedlas.
4. Boendet är inte permanent utan ska ses som temporär lösning tills annat boende är ordnat.

Alternativt

Stadsdelsnämnderna får extra anslag för att kunna införskaffa bostadsrätter eller egna hem för akuta och kortvariga familjebostäder för ensamma föräldrar.

REMISSER

Motionen har remitterats till gatu- och fastighetsnämnden, socialtjänstnämnden, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Stads Bostadsförmedling AB samt stadsdelsnämnderna i Hägersten, Rinkeby och Östermalm.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt den 11 juni 2002 att åberopa och överlämna gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Ann-Marie Strömberg m.fl.* (v), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av *Per Bolund* (mp), *bilaga 1*.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande den 23 maj 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Kontorets förslag/synpunkter

Bostadsbristen och dess konsekvenser för utvecklingen i Stockholmsregionen och de sociala konsekvenserna för enskilda människor som bostadssituationen medför har uppmärksamrats i ett flertal sammanhang inom staden samt även i statliga och regionala sammanhang.

I föreliggande motion pekas på en social konsekvens av rådande obalans på bostadsmarknaden i Stockholmsregionen. Gatu- och fastighetskontoret anser liksom motionären att boendet utgör en viktig grund för att separerade föräldrar ska kunna utöva ett aktivt och närvarande föräldraskap. Svårigheten att erhålla en adekvat bostad vid en separation innebär självklart en ytterligare påfrestning för alla berörda utöver den som själva separationen medför.

En av gatu- och fastighetskontorets prioriterade uppgifter är att medverka aktivt till stadens bostadsförsörjning. Detta sker främst genom markanvisningar för bostadsbyggande. Gatu- och fastighetsnämnden har också i konsekvens härmed i verksamhetsplanen för år 2002 lagt fast som generellt åtagande att medverka till att byggandet av minst 2000 lägenheter påbörjas under året. Gatu- och fastighetskontoret har även i uppdrag att i samband med att lokaler, som kontoret förvaltar, tomställs undersöka om dessa kan användas till någon av de av staden f.n. prioriterade grupperna - studenter, hemlösa, flyktingar och funktionshindrade. Den bostadsproblematik som kan uppstå i samband med att barnföräldrar separerar tillhör däremot inte de av staden prioriterade ändamålen. Ett ytterligare ökat bostadsbyggande, med en betydligt större andel hyresrätter än f.n., såväl i staden som i länet i övrigt är enligt kontoret den långsiktigt bästa lösningen på den problematik som motionären tar upp.

Kontoret är dock tveksam till att staden, som motionären föreslår, inrättar en särskild bostadsbank med egen förmedling via stadsdelsförvaltningarna för en speciell kategori bostadsbehövande även om de skäl som motionären anför är starka. Den akuta bostadsproblematik som kan uppstå i samband med att föräldrar separerar bör enligt kontorets mening hanteras med de instrument staden f.n. förfogar över för anskaffning av lägenheter för särskilt utsatta grupper. Bostadsfrågan för denna kategori bör alltså hanteras genom nuvarande reguljära bostadsförmedling. I de fall där särskilda sociala och/eller medicinska skäl föreligger bör bostadssituationen hanteras inom ramen för bostadsförmedlingens förtursförmedling.

Socialtjänstnämnden beslöt den 29 augusti 2002 att åberopa och överlämna socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande den 3 maj 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i motionärens uppfattning att det är angeläget att separerade föräldrar får möjlighet att upprätthålla sitt föräldraskap. Att även efter en separation kunna bo i närheten av varandra så att barnen har nära till dagis, skola och kompisar underlättar vardagen för både barn och föräldrar.

Dessvärre är förutsättningarna att få tag i en bostad begränsad i den besvärliga bostadssituation som råder i Stockholm och kommunerna i länet. Inte ens för de kvinnor som behöver skyddat boende har bostadsförmedlingen kunnat överenskomma med andra kommuner i länet om samarbete så att den kvinna som behöver flytta ska kunna få en bostad på annat håll.

Förvaltningen anser att förmedling av bostäder är en uppgift för bostadsförmedlingen. Problemet för bostadsförmedlingen är att det finns alltför få lägenheter att förmedla. Dessa blir inte fler även om ansvar för att förmedla bostäder också skulle läggas på stadsdelsnämnderna. Om stadsdelsnämnderna skulle få lägenheter att förmedla till korttidsboende skulle dessa snabbt bli upptagna av separerade föräldrar som sedan inte skulle få någon egen bostad inom rimlig tid.

Enligt socialtjänstens erfarenheter kan ensamstående med barn som beviljats förtur av bostadsförmedlingen få vänta i flera år på anvisning av lägenhet utifrån behoven. Det är därför knappast realistiskt att tro att det skulle vara möjligt för bostadsförmedlingen att få fram lägenheter till separerade föräldrar i närheten av varandra hur önskvärt än detta är för att barn och föräldrar ska kunna ha en fortsatt nära kontakt efter separationen.

Förslaget att köpa in bostadsrättslägenheter som korttidsboende för separerade föräldrar är inte heller ett realistiskt förslag. Det skulle bli nästintill omöjligt att kräva att den som flyttat in ska flytta ut efter kort tid eftersom det är så svårt att få en bostad. Stadsdelsnämnderna skulle behöva köpa nya bostadsrätter vartefter separerade föräldrar anmälde behov av bostad inom stadsdelen.

Sammantaget anser förvaltningen att den följd av bostadsbristen som lyfts fram i motionen är en viktig fråga. Barn till separerade föräldrar har rätt till en fungerande kontakt med båda föräldrarna. Förutsättningarna för ett fungerande vardagsliv underlättas oftast om man även efter separationen kan bo nära varandra. Möjligheterna att snabbt få en bostad utifrån sina önskemål är dock begränsade med den bostadsbrist som råder i Stockholm. Att förutom bostadsförmedlingen ge stadsdelsnämnderna ansvar för att ta fram bostäder till separerade föräldrar kan dessvärre knappast bidra till att lösa problemet.

Koncernledningen för Stockholms Stadshus AB:s tjänsteutlåtande den 25 juni 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen för Stockholms Stadshus AB har skickat motionen på underremiss till AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem.

Svenska Bostäder är tveksamma till om denna typ av akuta, kortsiktiga åtgärder skulle fungera. Samtliga kommunala bostadsbolag lämnar den största delen av sina lediga lägenheter till stadens bostadsförmedling och bostadsbolagen anser att det är en bra ordning att prioritering och förtursbedömningar görs samlat där. De lägenheter som inte lämnas till Bostadsförmedlingen går till bolagens internköer, bl.a. till hyresgäster som ska separera och behöver en ny lägenhet. Stockholmshem är inte främmande för att tillhandahålla en del av sina lägenheter till behövande familjer, eventuellt på korttidskontrakt. Detta förutsätter dock att överenskommelse om detta kan nås med Bostadsförmedlingen.

Koncernledningen delar bostadsbolagens tveksamhet till denna typ av akuta åtgärder. Det stora problemet för bland annat nyseparerade föräldrar är bostadsbristen i Stockholmsområdet. Satsningar på nyproduktion av bostäder också ett av de mest prioriterade områdena för staden under de kommande åren.

Bilagor (redovisas ej här)

1. Svar på underremiss från AB Svenska Bostäder
2. Svar på underremiss från AB Familjebostäder
3. Svar på underremiss från AB Stockholmshem

Styrelsen för Stockholms Stads Bostadsförmedling AB beslöt den 16 maj 2002 att till kommunstyrelsen överlämna och åberopa VD:s tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Anita Habel* (v), bilaga 1.

Suppleantyttrande gjordes av *Ulla Dahl* (mp) med instämmande i reservationen av *Anita Habel* (v).

Särskilt uttalande gjordes av *Malte Sigemalm m.fl.* (s), bilaga 1.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB:s odaterade tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Bostadsförmedlingens synpunkter

Bostadsförmedlingen avstyrker motionen.

Det är självklart önskvärt att hjälpa alla hushåll som behöver en ny bostad, men som inte klarar att lösa bostadsfrågan på egen hand. Dessvärre räcker inte antalet lediga lägenheter för att tillmötesgå alla de behov som föreligger.

Bostadsbristen i Stockholm slår hårt mot många grupper i samhället. I bostadskön står i början på maj 2002 drygt 79 000 hushåll, varav ca 50 000 saknar eget kontrakt. Antalet barnhushåll som står i kön är drygt 34 000. År 2001 förmedlades 3 250 lägenheter, varav 602 lägenheter gick till sociala/medicinska förturshushåll och 138 lägenheter till försöks- och träningslägenheter. Det krävs i regel minst tre till fyra års kötid för att överhuvudtaget ha en chans till en lägenhet i ytterområdena. Andelen lägenheter på 3 rok och större var ca 30 %.

Att i denna situation bygga upp ett system med tillfällig uthyrning av lägenheter till separerade barnhushåll kan inte vara försvarligt. I vissa stadsdelar inom närförort och innerstaden skulle dessa ”tillfälliga boenden” vara mellan 10 – 17 år innan hushållet hittat en permanent lösning i stadsdelen. De tar sig dessutom egendomligt att ombilda lägenheter från hyresrätt till bostadsrätt och sedan återköpa bostadsrätter för att lösa hushållens behov. Därtill kommer att det är tveksamt om den grupp motionären tar sikte på - separerade barnhushåll – verkligen är den grupp på bostadsmarknaden som har störst behov. Personer med funktionshinder, hotade eller misshandlade kvinnor, m fl har enligt bostadsförmedlingen väl så stora behov som en småbarnsförälder som behöver ny bostad därför att han eller hon skall separera från den andra föräldern.

De hushåll som på grund av starka sociala/medicinska skäl har svårt att även tillfälligt ordna sin bostadssituation bör söka förtur och därmed inom befintligt regelsystem få sin situation prövad av bostadsförmedlingens förtursutskott. Det vore mycket olyckligt om man parallellt med bostadsförmedlingens förtursverksamhet införde ett system med förturer förmedlade av stadsdelsnämnderna. Den enhetlighet som för närvarande finns i tillämpningen skulle gå förlorad och verksamheten skulle innebära ett betydande dubbelarbete och skapa förvirring bland fastighetsägarna.

Bostadsbristen kan bara lösas genom ett kraftigt tillskott av hyresrätter till bostadsmarknaden och att de obalanser som finns på den nuvarande bostadsmarknaden undanröjs. Det gäller den omfattande svarthandeln av lägenheter och olovlig uthyrning i andra hand.

Om bostadsrätter skall inköpas av staden måste det gälla mycket speciella fall, t ex hushåll med funktionshinder eller stora barnfamiljer som omöjligt kan lösa sin bostadsfråga på den vanliga bostadsmarknaden eftersom det inte blir några hyreslägenheter lediga (om det överhuvudtaget finns).

Hägerstens stadsdelsnämnd beslöt den 25 april 2002 att som svar på remissen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Hägerstens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande den 2 april 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Det råder stor brist på bostäder i Stockholm. Ofta innebär en separation att den ene föräldern under kortare eller längre tid lever under osäkra bostadsförhållanden. De allra flesta har ingen kontakt med stadsdelsförvaltningen utan löser sin boendesituation genom att bo inneboende, hyra lägenheter i andra eller tredje hand etc. till dess de kan ordna något mer stadigvarande.

Förslaget att de kommunala bostadsbolagen ska lämna en andel av sina lägenheter med korttidskontrakt till barnfamiljer skulle inte lösa det här problemet. De kommunala bolagens bostadsbestånd minskar successivt i hela Stockholm och det är för få lägenheter som blir lediga i förhållande till det stora antal separationer som sker varje år.

Förslaget att stadsdelsnämnderna får extra anslag för att kunna införskaffa bostadsrätter eller egna hem för akuta och kortvariga familjebostäder till föräldrar som separerar skulle få stora konsekvenser för stadsdelsnämnden.

Vi anser det mycket tveksamt att det skulle ingå i stadsdelsförvaltningens uppdrag att anvisa och förvalta bostäder, det vill säga fungera som hyresvärd eller fastighetsägare. Vi har ett fåtal s.k. försökslägenheter för missbrukare som genomgått behandling. Under 2001 fick vi tillgång till två sådana lägenheter.

Förvaltningen skulle också behöva ha tillgång till jourbostäder för enstaka utsatta familjer där barnens behov ligger till grund för vår bedömning. Även de familjer som beviljas förtur av starka sociala skäl, kan få vänta mycket länge innan bostadsförmedlingen kan anvisa en bostad. Bristen på bostäder innebär att ett boende som är avsett att vara temporärt i realiteten kan vara i flera år. Den erfarenheten finns bland annat från flyktningbostäderna i Gyllene Ratten. Ett nära samarbete med Bostad Stockholm är därför en förutsättning för att jourbostäder inte ska bli en permanent boende.

Rinkeby stadsdelsnämnd beslöt den 16 maj 2002 att som svar på remissen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Rinkeby stadsdelsförvaltnings odaterade tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Bostadssituationen i Rinkeby

Att bostadsbristen i Stockholm förorsakar stora sociala och ekonomiska problem är väl känt. Barnen är den grupp som är mest sårbar och om föräldrarna inte kan ordna en stabil miljö så påverkar detta självklart både barnen och föräldrarnas förmåga att i övrigt sörja för sina barns omvårdnad.

Nedanstående beskrivning syftar till att något klargöra boendesituationen generellt i stadsdelen.

Stadsdelsförvaltningen i Rinkeby har bland annat i tjänsteutlåtande till stadsdelsnämnden i december 2001 redogjort för boendesituationen i Rinkeby. I den redogörelsen "gömmar sig" sannolikt även separerade föräldrar även om just den gruppen inte är särskilt belyst. Av tjänsteutlåtandet framgår att under perioden juni – december 2001 hade 760 personer sökt kontakt med mottagningen vid försörjningsenheten. Av dessa uppgav 347 personer att de hade förstahandskontrakt, 50 andrahandsboende, 2 tredjehandsboende, 87 inneboende, 102 inneboende i egen familj, 45 hemlöshet och 30 har uppgett annan form av boende. För 97 personer har inte uppgift om bostad inhämtats. Inneboende i egen familj är ofta barn som fyllt 18 år eller äldre släktingar. Denna siffra är hög och slutsatsen är att det är svårt för såväl ungdomar som äldre att hitta eget boende.

Även nyanlända flyktingars bostadssituation belystes något i ovan nämnda tjänsteutlåtande. I Rinkeby bodde vid tiden för undersökningen (november 2001) 109 hushåll (165 personer) som då ingick i Invandarmottagningens introduktionsprogram. Av dessa hade 8 hushåll förstahandskontrakt (3 ensamstående och 5 familjer). 12 hushåll bodde i andrahand (4 ensamstående och 8 familjer). 69 hushåll bodde inneboende (53 ensamstående och 16 familjer). För 20 hushåll fanns ingen uppgift vid Integrationsförvaltningen om bostadssituationen.

Av samtliga som deltog i Invandarmottagningen introduktionsprogram i Stockholm bodde 12,8% i Rinkeby. Integrationsförvaltningen har i ett tjänsteutlåtande diarienumr 00-612/724 i oktober 2000 tagit upp den mycket allvarliga bostadsbristen för nyanlända flyktingar. Ofta kvarstår bostadsproblemen, eller har förvärrats, när flyktingarna aviseras ut till stadsdelarna och vid Rinkeby stadsdelsförvaltningen har vi noterat ett ökat antal hemlösa bland flyktingarna. Även i denna grupp så är det barnen som far mest illa.

Vid förvaltningens familjeenhet får man i ökande antal ta emot och akut placera flyktingbarn och deras föräldrar för att de saknar stadigvarande boende. En särskilt sårbar grupp är i detta sammanhang flyktingfamiljer som ännu saknar uppehållstillstånd. Dessa familjer ska egentligen ha sina behov tillgodosedda av Migrationsverket, men eftersom kommunen har det yttersta ansvaret för kommunens

Förutom det mänskliga lidande som blir följderna för alla som saknar ett stadigvarande boende, så medför det mycket stora kostnader för förvaltningen.

Hotellboendet har ökat. Den tid som personerna/familjerna bor på hotell har också ökat och är generellt sett längre 2001 än under tidigare jämförda år. Det finns idag personer och familjer som bor på hotell upp till 12 månader i följd. Antalet familjer som av socialtjänsten får bistånd till hotellboende har ökat (ärende i Rinkeby stadsdelsnämnd i november 2001.) I januari 1995 betalade stadsdelsförvaltningen 84 tkr för hotellboende. I oktober 2001 var denna kostnad 275 tkr. Vid en jämförelse mellan 1995 och 2001 är den genomsnittliga månadskostnaden 133% större 2001 trots att det totala socialbidraget per månad var större 1995 än 2001.

De lägenheter som förvaltningen förfogar över används idag till olika behövande grupper av bostadslösa. Antalet försöks- och träningslägenheter är idag 47 st. I dessa lägenheter bor även familjer med bistånd från familje- och ungdomsenheterna. Dessa

är 6 till antalet. Försökslägenheterna används alltså redan idag till familjer med barn. Hos Bostad Stockholm fanns i mars 2002, 8 framställningar i väntan på godkännande av hyresvärdarna.

När det gäller förvaltningens arbete med att generellt bättre tillgodose bostadslösa behov, så är resurserna otillräckliga. Den främsta orsaken är dock läget på bostadsmarknaden med alltför få bostäder för att täcka behoven. Enligt Stockholms stads bostadsförmedling är kötiden för att få en lägenhet idag minimum 3 år.

Förvaltningen har gjort ansträngningar för att lösa en del av de omedelbara behoven för de mest utsatta bland de bostadslösa. I tidigare nämnda tjänsteutlåtande till stadsdelsnämnden redovisas det då pågående arbetet. Detta arbete fortsätter även 2002. Exempel på det pågående arbetet beskrivs nedan.

Förutom ett närmare samarbete med Integrationsförvaltningen när det gäller flyktingar som ska aviseras till stadsdelen så har förvaltningen en kontaktperson gentemot hyresvärdarna. Förvaltningen har dessutom initierat ett samarbete med de lokala hyresvärdarna i Rinkeby för att tidigare få kännedom om hyresskulder för att minska antalet avhysningar. Förvaltningen har också deltagit i en samverkansgrupp med stadens jurister för att utarbeta nya riktlinjer i syfte att förhindra tvisteärenden mellan distrikten och mellan Stockholms enhet för hemlösa.

Förvaltningen har också haft kontakter med andra kommuner i Stockholms närområde för att hitta alternativa lösningar till den växande bostadsbristen i stadsdelen. Förvaltningen har dock hittills inte haft någon större framgång i detta avseende trots att avsikten var att förvaltningen skulle ta på sig samtliga omkostnader för personen under den tid personen har rätt till försörjningsstöd och bor i den andra kommunen.

Förvaltningens synpunkter

Den grupp som motionären särskilt uppmärksammar är i likhet med en del av ovanstående grupper, också en sårbar grupp. Det är dock svårt att avgöra vilken eller vilka av dessa grupper som är i störst behov av socialtjänstens insatser.

Socialtjänsten har till uppgift att kontinuerligt bedöma och prioritera enskildas och familjers behov utifrån en mängd aspekter och det är förvaltningens uppfattning att detta även fortsättningsvis bör ske utifrån den enskildes totala situation och inte utifrån att man tillhör en viss grupp – t ex barn till separerade föräldrar.

Att separera eller att vara barn till föräldrar som separerat är i allmänhet inte en angelägenhet för socialtjänsten. Inte heller borde anskaffande av bostad vara en uppgift i första hand för socialtjänsten utan handhas av individen i samarbete med bostadsförmedlingar och hyresvärdar.

Det är förvaltningens principiella uppfattning att problemen på bostadsmarknaden i staden inte ska lösas på så sätt att socialtjänsten ska förmedla bostäder till människor som för övrigt är fullt kapabla att själva ordna sin tillvaro. Att bostadsförmedlingen i dagens situation inte har tillräckligt med bostäder att förmedla kan och bör inte lösas av socialtjänsten.

Att lösa det med att stadsdelsnämnderna får extra anslag för att köpa bostadsrätter och egna hem för akuta och kortvariga boenden för familjer är inte heller något bra alternativ.

Det tar idag minimum tre år att få egen bostad (uppgift från Stockholms stads bostadsförmedling i november 2001). Om förvaltningen skulle köpa bostadsrätter och egna hem för att hyra ut i andra hand till behövande så skulle dessa bostäder upplåtas under mycket lång tid. Detta innebär i sin tur att nämnderna skulle behöva äga väldigt många bostäder för att ens närma sig en lösning för alla dem som har särskilda behov av bostad.

Administrationen kring ett ägarskap och andrahandsuthyrning skulle troligtvis bli mycket omfattande. Den erfarenhet som finns inom verksamheten avseende tränings- och försökslägenheter visar att administrationen är betydande även för ett fåtal bostäder. Att som stadsdelsnämnd vara ägare till bostäder skulle medföra ett stort ansvar både praktiskt och sannolikt även ekonomiskt.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen är i likhet med motionären angelägen om en lösning på bostadsproblemen för individer och familjer i staden, men anser det inte motiverat med särskilningar för gruppen separerade föräldrar. Som framgår av förvaltningens redovisning så finns det flera grupper som är minst lika utsatta.

Det finns inom bostadsförmedlingen redan idag ett system för särskild prövning för de individer och familjer som förmedlingen bedömer har så starka behov att de inte ska behöva stå i kö i väntan på bostad. Motionärens förslag om att ett system byggs upp inom stadsdelsförvaltningarna på samma sätt som för tränings- och försökslägenheter synes därför onödigt. Om behoven för gruppen separerade föräldrar bedöms vara särskilt angelägen, så skulle detta enklare lösas genom en utvidgning av den särskilda prövningen. Beståndet av lägenheter är densamma oavsett system.

Att stadsdelsnämnderna får extra anslag för att köpa bostadsrätter och egna hem för akuta och kortvariga boenden för familjer synes inte heller vara något bra alternativ med tanke på det stora antal boenden som skulle behöva anskaffas och de långa uthyrningstider som skulle bli följderna. Ägandet skulle sannolikt även medföra ett omfattande administrativt och ekonomiskt ansvar.

Östermalms stadsdelsnämnd beslöt den 13 juni 2002 att som svar på remissen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av *Birgit Marklund m.fl.* (s), *Aila Erkkilä* (v) och *Ann-Sofi Matthiesen* (mp), bilaga 1.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande den 3 maj 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Stadsdelsförvaltningen instämmer i att barns rätt till en god och trygg uppväxtmiljö är en viktig fråga som ska prioriteras. Kommunens övergripande ansvar framgår av såväl socialtjänstlagen som barnkonventionen. Kommunens skyldigheter avser såväl allmänt förebyggande arbete som individuellt riktat stöd.

Det framgår inte av remissen vilken tidsram det temporära boendet avser, men det är stadsdelsförvaltningens iakttagelse att förslaget utgår från att det ofta kan ta många år innan föräldrarna lyckats ordna en stabil bostadssituation. Att bistå med bostad under så lång tid kan enligt stadsdelsförvaltningen inte betraktas som en temporär lösning. Samtidigt menar stadsdelsförvaltningen att det framför allt är den långsiktiga lösningen av boendesituationen som har betydelse för barnets välbefinnande. Där har stadsdelsförvaltningen ett ansvar att erbjuda stöd till föräldrarna för att de bägge på bästa sätt ska kunna ta sitt föräldraansvar även efter en separation.

Allt stöd som utgår till den enskilde efter ansökan om bistånd ska utredas och utformas utifrån de behov som finns. Ifråga om individinriktade insatser för familjer i den ovan beskrivna situationen finns idag möjlighet för föräldrar att få stöd med familjesamtal med målsättningen att lösa tvister och att finna goda lösningar i en svår situation. Stadsdelsförvaltningen kan i vissa fall skriva intyg till familjens ansökan om förtur till bostadsförmedlingen, men endast under förutsättning att familjen utöver separationen även har annan social problematik som av stadsdelsförvaltningen bedöms utgöra skäl för förtur. Att en familj står inför en separation kan i sig inte anses utgöra grund för stadsdelsförvaltningen att träda in med bistånd i bostadsfrågan, utan familjer hänvisas i dessa fall i första hand att byta **en** hyresrätt till **två** eller sälja bostadsrätt i samma syfte. I andra hand hänvisas familjen att ställa sig i kö för andrahandsbostad. I vissa fall, om en familj redan uppbär försörjningsstöd kan familjen beviljas bistånd i form av avgift till andrahandsförmedling. Antalet familjer som uppbär försörjningsstöd är jämförelsevis lågt på Östermalm.

Annett Öhman-Karlsson (s) poängterar i sitt förslag att stöd till boende inte ska vara permanent, utan ses som en temporär lösning tills annat boende är ordnat. Hon föreslår ett system liknande det som idag finns för så kallade försökslägenheter.

Inom Östermalms stadsdelsförvaltning finns idag ett behov av ett tiotal tränings- och försökslägenheter för psykiskt funktionshindrade, och personer med tidigare missbruksproblematik. Innan en person anvisas försöks- eller träningslägenhet har han/hon i de flesta fall gått igenom en lång vårdkedja av behandlingshem, kollektivboende och andra former av stödboende. Behovet av lägenheter överstiger vida tillgången, för närvarande finns inga försöks- eller träningslägenheter lediga inom stadsdelen. Via bostadsförmedlingen förmedlades under 2001 tre lägenheter, hittills under 2002 har två lägenheter förmedlats och det är avtalat med Bostadsförmedlingen att de i mån av tillgång ska förmedla ytterligare fyra lägenheter i år. Stadsdelsförvaltningen lämnar in

ansökan till Bostadsförmedlingen Stockholm med önskemål om tilldelning av lägenheter. Bostadsförmedlingens nämnd tar sedan ställning till ansökan, mot bakgrund av socialtjänstnämndens riktlinjer för hur verksamhet med försöks- och träningslägenheter ska bedrivas, bland annat att försöks- och träningslägenheter är en resurs för personer med missbruks-, psykiska eller andra liknande problem som behöver stöd från socialtjänsten för att erhålla, klara och behålla ett eget boende. Grund för nämndens beslut utgörs även av tillgången på hyreslägenheter i stort samt att det numera med anledning av att bostadskön är avgiftsbelagd finns en begränsning av hur många lägenheter som får förmedlas vid sidan av kön. Tillgången på lägenheter har minskat under senare år, och förväntas genom denna ytterligare begränsning att minska ytterligare.

Stadsdelsförvaltningen bedömer, med hänsyn till de svårigheter som föreligger att få tillgång till lägenheter för personer som omfattas av riktlinjerna för försöks- och träningslägenheter, det inte som möjligt att via hyresmarknaden dessutom få tillgång till ett antal tillfälliga lägenheter inom stadsdelen att förmedla i samband med separationer

Annett Öhman-Karlsson (s) lämnar som ett alternativt förslag möjligheten att stadsdelsförvaltningarna skulle förvärva bostadsrätter eller egna hem att disponera som tillfälliga familjebostäder för separerade föräldrar. Detta skulle enligt förslaget finansieras via extra anslag. Östermalms stadsdelsförvaltning anser att kostnaderna i detta sammanhang måste anses vida överstiga det rimliga.

Stadsdelsförvaltningen ifrågasätter slutligen om ett generellt ansvar för boende till separerade föräldrar lämpligen bör vila på stadsdelsnämnderna. Två grundläggande fördelningsprinciper är rättvisepincipen och effektivitetsprincipen. Att förlägga ansvaret till stadsdelarna skulle skapa ökad administration och motverka principen om närhet mellan den instans som förmedlar en viss tjänst, i det här fallet bostadsförmedlingen, och mottagaren av tjänsten - vilket leder till minskat effektivitet. Olikheter mellan stadsdelsförvaltningar ifråga om resurser och tillgång till bostäder motverkar principen om rättvisa.

RESERVATIONER M M

Gatu- och fastighetsnämnden

Reservationen av Ann-Marie Strömberg m.fl. (v) är av följande lydelse.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

- att till kommunstyrelsen överlämna och åberopa kontorets tjänsteutlåtande,
- att för sin del avstyrka motionen, samt
- att därutöver anföra följande:

Bostadsproblematiken för separerande familjer med minderåriga barn beror på bostadsbristen och framför allt på bristen på hyresrättslägenheter. Slopandet av barnfamiljer som prioriterad grupp hos Stockholm Bostad AB har ytterligare försvårat situationen för barnfamiljer som tvingas konkurrera med andra bostadssökande.

De åtgärder som behövs för att komma till rätta med bostadsbristen är:

- ökat bostadsbyggande
- ökad andel hyresrättslägenheter i nyproduktionen
- sänkta hyror i nyproduktionen
- stopp för omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter
- återinförande av barnfamiljer som prioriterad grupp hos Stockholm Bostad AB
- återinförande av bostadsanvisningslagen

Genomförande av motionärens förslag med den situation som nu råder på bostadsmarknaden innebär risk för att separerande barnfamiljer kommer att hamna i samma situation som många flyktingfamiljer: permanentboende i bostäder som är avsedda att vara tillfälliga bostäder. Barnfamiljer behöver permanenta bostäder, inte tillfälliga bostäder. En åtgärd som snabbt går att genomföra är återinförande av barnfamiljer som prioriterad grupp hos Stockholm Bostad AB. De barnfamiljer som har särskilda sociala och/eller medicinska skäl kan få sin bostadssituation prövad inom ramen för bostadsförmedlingens förtursförmedling.

Reservationen av Per Bolund (mp) är av följande lydelse.

Nämnden beslutar att

1. inventera behovet av lägenheter för ensamstående föräldrar
2. pröva ett utvidgat samarbete mellan stadsdelarna och bostadsförmedlingen
3. därutöver anföra

Staden behöver bygga fler bostäder med hyresrätt. Stadens bostadsbolag bör utnyttjas för att kunna åstadkomma fler billiga bostäder så att den nu mycket svåra bostadsbris-

ten kan lätta. Det är viktigt att barn inte blir lidande av denna situation. Under tiden bör därför stadsdelarna inventera behovet av lägenheter för frångångna föräldrar. Hur ett utvidgat samarbete mellan stadsdelar och bostadsförmedling kan utvecklas bör utredas och prövas.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB

Reservationen av Anita Habel (v) är av följande lydelse.

Jag reserverar mig mot beslutet då jag yrkade att styrelsen skulle besluta

- att till kommunstyrelsen överlämna och i huvudsak åberopa VD:s tjänsteutlåtande som yttrande över motionen från Annett Öhman-Karlsson (s) om effekten av bostadsbristen för barn med separerade föräldrar,
- att återinföra prioriteringsmöjligheterna för barnfamiljer i den reguljära bostadskön,
- att inom ramen för sin verksamhet påbörja andrahandsförmedling av lägenheter, samt
- att därutöver anföra följande:

Många grupper i staden drabbas hårt av bostadsbristen, och bristen på hyresrätter har förvärrats av utförsäljningen av allmännyttan och ombildningen av hyresrätter till bostadsrätter. Ett omfattande nybyggande av hyresrätter måste därför komma till stånd för att lösa problemen.

För att öka inflödet av lägenheter till bostadsförmedlingen krävs dessutom återinförande av bostadsanvisningslagen. Det tidigare fattade beslutet om införande av ”rak köordning” i bostadsförmedlingens reguljära verksamhet har missgynnat hushåll med barn. Dessa hushåll prioriterades tidigare i bostadskön, något som var till fördel för föräldrar med gemensam vårdnad om barnen efter en separation. Att återinföra nämnda prioriteringsmöjlighet är därför ett sätt att bistå den kategori motionären berör i sin motion.

Ytterligare ett sätt att underlätta för bostadssökande barnfamiljer och andra bostadssökande kan vara att bostadsförmedlingen inom ramen för sin verksamhet bedriver andrahandsförmedling av lägenheter. En seriös aktör på andrahandsmarknaden är även ur andra aspekter önskvärt.

Det särskilda uttalandet av Malte Sigemalm m.fl. (s) är av följande lydelse.

Motionen tar upp ett stort och svårt problem, nämligen hur båda föräldrarna vid en separation ska ha möjlighet till en bra kontakt med sina barn. Det är ur alla aspekter viktigt att mor- och barnrelation liksom relationen mellan far och barn kan bibehållas.

Bostadsmarknaden medger i framtiden inte samma möjlighet som tidigare att man har möjlighet att byta lägenheter, exempelvis en stor mot två mindre i närområdet.

Bristen på hyreslägenheter och de höga marknadspriserna på bostadsrätter är avgörande faktorer. Rörligheten på bostadsmarknaden i Stockholm har drastiskt minskat under senare år och utvecklingen ser inte bättre ut om inte det byggs fler hyreslägenheter och om hyreslägenheter fortsätter att ombildas i samma takt som i dagsläget.

Bostadsförmedlingen har som uppgift att förmedla lägenheter efter kötid samt förmedla efter särskild prövning förturer samt försöks- och träningslägenheter. Tillgången är idag starkt begränsad och efterfrågan är oerhört hög. Vi menar att för föräldrar som är i den situationen som motionären beskriver är lösningen dock att det byggs fler lägenheter i allmännyttans regi.

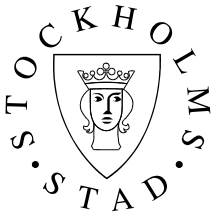
Östermalms stadsdelsnämnd

Det särskilda uttalandet av Birgit Marklund m.fl. (s), Aila Erkkilä (v) och Ann-Sofi Matthiesen (mp) är av följande lydelse.

En skilsmässa eller separation är i sig en stor förändring för ett barn. Bostadsbristen kan medföra att det dessutom inte har möjlighet att bo hos båda föräldrarna då dessa ej bor tillräckligt nära varandra. Som situationen är på bostadsmarknaden i Stockholm tar det en mycket lång tid att få en ny bostad hos bostadsförmedlingen. Då kan relationen till barnet ta skada.

Den borgerliga majoritetens utförsäljning av hyreslägenheter i det allmännyttiga beståndet av hyreslägenheter har allvarligt försvårat för alla dem som ej har stora ekonomiska resurser eller särskilda kontakter att få tag på en lägenhet. Till det kommer att nybyggnationen under flera år varit låg.

Vi motsätter oss den här politiken. Vi önskar återupprätta den sociala bostadspolitiken och slå vakt kring hyresboendet. Det problem som motionären tar upp bör med vår politik på sikt i viss utsträckning kunna hanteras inom ramen för bostadsförmedlingens verksamhet. Stadsdelsnämnderna torde inte ha resurser att gå in och särskilt lösa bostadsfrågan för den här gruppen. De frånskilda föräldrarnas behov måste vägas mot andra sociala fall och varje enskild bedömas för sig.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2002:14

2002:14   Motion av Annett Öhman-Karlsson (s) om effekten av bostadsbristen för barn med separerade föräldrar

Bostadsbristen i Stockholm är ett hinder för att unga familjer ska våga skaffa barn. Det är fullt förståeligt med tanke på de effekter som bostadssituation får för de barn vars föräldrar inte klarar av att leva tillsammans.

Ingen vet i dag hur många barn som inte kan träffa både sin mamma och pappa så ofta som de vill enbart för att de inte kan bo tillräckligt nära varandra. En skilsmässa eller separation är i sig en tillräckligt stor förändring för ett barn. Att de dessutom inte har möjlighet att bo hos båda föräldrarna upplevs som en katastrof av både barn och föräldrar.

Bostadsförmedlingen är den instans som först möter dessa desperata föräldrar. Dit kommer mammor men framförallt pappor som nyligen bestämt sig för att skiljas från sin partner. De är på väg att bryta upp från en invand och trygg boendemiljö och de vet att de inte kommer att få träffa sina barn mer än högst halva tiden. Hos Bostadsförmedlingen vill de ha hjälp med att hitta en bostad – omedelbart. Men med dagens bostadssituation på hyresmarknaden är väntetiden för den minsta lilla etta i stadens ytterområden mellan tre och fyra år. För många blir detta en chock.

I det allra flesta fall är det mamman och barnen som stannar i familjens bostad vid en separation. Pappan får flytta ut och hitta sig en ny bostad bäst han kan. Många bor hos kompisar, andra tar första veckorna i bilen och några försöker sova över på jobbet. De som har tur kan få ett rum på Hotellhem, men där får tyvärr inga barn bo. De som har pengar och goda kontakter ordnar det på annat sätt.

För alla som inte kan ordna en bostad snabbt betyder en separation inte bara problem med var de ska få sin nattsömn någonstans. Det betyder också att de inte har någonstans att umgås med sina barn den första mycket sköra tiden efter det att två föräldrar gått skilda vägar. Vi förstår alla att det är svårt att vara förälder om det bara är besök på Mc Donalds eller på bio som är möjliga träffpunkter.

På detta sätt motverkar bostadsbristen i Stockholm samhällets strävan mot att skapa likvärdiga villkor för kvinnor och män att vara jämlika föräldrar. För att två föräldrar ska kunna rå om sina barn halva tiden var krävs ett tryggt och barnvänligt boende för både mamma och pappa med rimliga avstånd till skola och dagis. I dag kan det ta många år för en splittrad familj att uppnå detta – och vid det laget kan det vara för sent att få en naturlig föräldrarelation till sina barn.

För att värna om barnens rätt till båda sina föräldrar så föreslår jag att staden införskaffar ett antal barnfamiljsbostäder i varje stadsdel. Detta kan ske genom inköp av bostadsrätter som hyrs ut i andrahand. Det kan också ske genom att de kommunala bostadsbolagen måste tillhandahålla en andel av sina lediga lägenheter till behövande familjer, med korttidskontrakt. Hur länge familjerna får bo i lägenheterna måste bedömas från fall till fall med tanke på möjligheterna att få en lägenhet i området och föräldrarnas möjligheter att skaffa ett eget boende. Bedömningen och tilldelningen av lägenheterna kan förslagsvis handhas av stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst.

Jag föreslår således att

1. varje stadsdelsnämnd inrättar ett system för att kunna ta emot ansökningar och göra bedömning om tilldelning av akuta och kortvariga familjebostäder för ensamstående föräldrar i samband med skilsmässa
2. kommunfullmäktige ger bostadsförmedlingen i uppdrag att samarbeta med berörd stadsdelsförvaltning
3. systemet byggs upp på samma sätt som den s.k. rekvisitionen - dvs. det sätt som försökslägenheter förmedlas
4. boendet ej är permanent utan ska ses som temporär lösning tills annat boende är ordnat.

Alternativt

att stadsdelsnämnderna får extra anslag för att kunna införskaffa bostadsrätter eller egna hem för akuta och kortvariga familjebostäder för ensamma föräldrar.

Stockholm den 18 februari 2002

Annett Öhman-Karlsson